

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนถือว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาคือความรู้ และปลูกฝังค่านิยม ทักษะ ทศนิยม ความเชื่อต่าง ๆ แก่เด็กนักเรียนและเยาวชน โดยครูมีภาระหน้าที่ในการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียน หรือกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ โดยเน้นทางด้านพุทธิศึกษา เป็นการให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ^๑

ในอดีตอันยาวนานของการศึกษาไทย มีรากฐานจากการใช้พุทธธรรมมาอบรมสั่งสอนกุลบุตรธิดาและผู้ใหญ่ทั้งหลาย แต่อาจไม่เป็นระบบของการศึกษาบังคับอย่างในปัจจุบัน แม้ในปัจจุบันจะมีการศึกษาภาคบังคับแก่คนส่วนใหญ่ แต่ก็มีได้นำเอาพุทธธรรมมาเป็นฐานของการศึกษา แต่นำระบบและองค์ความรู้ตามโลกนิยม โดยมีฐานจากประเทศตะวันตกมาเป็นแกนในการจัดการศึกษา ทำให้พุทธธรรมเองเริ่มเหินห่างจากชีวิตของคนไทยยุคปัจจุบันมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายในความล้ำค่าของพุทธธรรม จากการที่เป็นฐานของวัฒนธรรมไทยมาแต่อดีตด้วย คุณค่าอันอนันต์ขององค์ความรู้ในพุทธธรรม และระบบไตรสิกขาที่ชัดเจนในการศึกษา พัฒนาผู้เรียนทุกวัย ประกอบกับตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยได้พยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด จากรายงานความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เปรียบเทียบกับสังคมโลก ๔๙ ประเทศ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศไทยได้ถูกจัดไว้อันดับที่ ๓๑ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้อันดับที่ ๔๑ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้อันดับที่ ๓๖ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้อันดับที่ ๓๕ และปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้อันดับที่ ๓๘ โดยเห็นว่าประเทศไทยอยู่ในกลุ่ม ๑๐ ประเทศสุดท้ายเกือบทุกปี^๒

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้ศึกษาความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็ไทยเกี่ยวกับการทำข้อสอบคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของสมาคมนานาชาติ เพื่อการประเมินผลทางการศึกษาพบว่า เด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบ ที่ใช้ทักษะพื้นฐานเช่น การบวก ลบ คูณ หาร หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓.

^๒ คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, ความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศ. ๒๕๔๔. (อัสสัมชัญ)

แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหาที่ต้องคิดวิเคราะห์ และการเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นคำพูด ในขณะที่ความสามารถดังกล่าว เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน นอกจากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของเด็กไทยอยู่ในระดับต่ำแล้ว ทางด้านจริยธรรม คุณธรรมและความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจก็อยู่ในสภาวะเสี่ยง เช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างของปัญหาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดในสถานศึกษา การถูกทำร้ายร่างกายของเด็ก ปัญหาอาชญากรรมที่เด็กเป็นผู้ก่อขึ้น จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถหรือจริยธรรม คุณธรรม^๓ และสืบเนื่องจากที่กระทรวงศึกษาธิการจัดประชุมเรื่อง “หลักสูตรใหม่เด็กไทยพัฒนา” ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีที่ประชุมปรึกษาหารือถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคลเพื่อนำพาเด็กและเยาวชนไทยให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างไร้ขีดจำกัด จึงได้มีแนวคิดจัดตั้ง โครงการโรงเรียนวิถีพุทธขึ้นเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับโรงเรียนอื่นที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

โรงเรียนวิถีพุทธจึงถือเป็นหนึ่งในโรงเรียนรูปแบบใหม่ที่จะช่วยผลักดันให้เด็กเยาวชนไทยสามารถพัฒนาตามศักยภาพเป็นคนดี คนเก่งของสังคมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำความเห็นของที่ประชุมมาหารือต่ออีกหลายครั้ง อีกทั้ง ดร.สิริกร มณีรินทร์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะได้ไปกราบขอคำแนะนำเรื่องการจัดโรงเรียนวิถีพุทธ จากพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) วัดญาณเวศกวัน เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ นอกจากนั้นยังมีข้าราชการระดับสูง ได้ไปกราบขอคำแนะนำในเรื่องเดียวกันนี้จากพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) อธิการบดีมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งนิมนต์ท่านมาให้อธิบายในการประชุมระดมความคิดครั้งแรก ในวันที่ ๒๕-๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นการประชุมหารือเรื่องโรงเรียนวิถีพุทธเป็นครั้งแรก มีพระภิกษุและฆราวาส ผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่วมประชุม ประมาณ ๓๐ รูป/คน ได้ข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสำคัญ ของการจัดโรงเรียนวิถีพุทธ และในวันที่ ๑-๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นการประชุมหารือครั้งที่ ๒ มีพระภิกษุและฆราวาส รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินการต่อจากหลักการที่ได้ข้อสรุปไว้แล้วประมาณ ๕๐ รูป/คน จากการประชุมใหญ่ ๒ ครั้ง ทำให้ได้ข้อสรุปโรงเรียนวิถีพุทธในเรื่องสำคัญคือ กรอบความคิดแบบโรงเรียนวิถีพุทธ และแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธทางกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษานำระบบของพุทธธรรมมาประยุกต์จัดกับระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษาปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้

^๓ คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, หน้า ๔๔.

คุณสมบัติของการเป็นคนดีเก่งมีความสุขอย่างแท้จริง^๔ ตามความมุ่งหมายและหลักการของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อ พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มี จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะเห็นได้ ว่า มีความสอดคล้องกับเป้าหมายโดยแท้ของพุทธธรรมอยู่แล้วให้ มีความชัดเจนขึ้นโดยผ่าน การดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธ อันจะเป็นตัวอย่างที่จะขยายผลสู่การพัฒนาในโรงเรียนอื่น ๆ ในวงกว้างต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของ ประเทศไทยโดยเริ่มจากกระแสการปฏิรูปการศึกษา ที่ได้รับความร่วมมือทั้งในภาครัฐและ เอกชนปรับระบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^๕

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทย ได้รับการกล่อมเกลาจากคำสอนของ พระพุทธศาสนาตั้งแต่ยุคแรกของประวัติศาสตร์ชาติไทย จนกล่าวได้ว่าวิถีพุทธคือวิถีวัฒนธรรม ของคนไทยส่วนใหญ่ จนมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ทั่วโลกตระหนักและให้การยอมรับ^๖ พุทธธรรม หรือพุทธศาสตร์เป็นองค์ความรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิตที่แท้จริงและ ฝึกฝนให้ผู้ศึกษาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตั้งแต่ระดับการดำเนิน ชีวิตประจำวันของคนทั่วไปคือ การกิน อยู่ ดู ฟัง จนถึงระดับการดำเนินชีวิตของนักบวชผู้มุ่งมี ชีวิตที่บริสุทธิ์ในทุกะดับ ยังผลให้ผู้ศึกษาเองมีความสุขช่วยให้สังคมมีความสุข^๗

พุทธธรรมมีกรอบการพัฒนาหลัก เป็นระบบการศึกษา ๓ ประการเรียกว่า ไตรสิกขา คือ อริยศีลสิกขา อริยจิตสิกขา และอริยปัญญาสิกขา ที่เรียกสั้น ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นการฝึกหัด อบรมเพื่อพัฒนากาย ความประพฤติจิตใจ และปัญญา ไตรสิกขา นี่เป็นการศึกษาที่ครอบคลุม การดำเนินชีวิตทุกด้านและทุกวัย อีกมีความง่ายยากตั้งแต่เรื่องเบื้องต้น ทั้งของเด็กและผู้ใหญ่ จนถึงเรื่องที่ละเอียดซับซ้อน ที่อยากจะหาองค์ความรู้อื่นใดมาเทียบได้^๘

^๔ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ ๙ ตามมติคณะรัฐมนตรี, ๒๕๔๓),(อัคราเนนา)

^๕ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,๒๕๔๒),

^๖ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๖),

^๗ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), สู่การศึกษาแนวทางพุทธ, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๖), หน้า ๖.

^๘ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๖), หน้า ๕.

จากข้อมูลสถิติจำนวนโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง มีทั้งหมด ๑๗๙ โรงเรียน พบว่ามีโรงเรียนในจังหวัดอ่างทองที่สมัครโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวนทั้งสิ้น ๕๐ โรงเรียน ซึ่งยังถือว่าไม่มากนักเพียงร้อยละ ๒๗.๙ จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นที่ปรึกษาของเครือข่ายโรงเรียนวิถีพุทธนาร่องในจังหวัดอ่างทอง และได้ทำกิจกรรมกับเครือข่ายเยาวชนในจังหวัดอ่างทองมาโดยตลอด ซึ่งเห็นว่านักเรียนในจังหวัดอ่างทองนั้นมีความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาอยู่พอสมควร และมีความศรัทธาเลื่อมใสในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดีที่สำคัญนักเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคมเป็นอย่างมาก ถ้าได้รับการเอาใจใส่ดูแลและให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในการเสนอ คิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ^๙

เพราะฉะนั้น การที่ได้มีโครงการโรงเรียนวิถีพุทธเกิดขึ้นมานั้น ถือเป็นโอกาสอันดีที่จะทำการศึกษาและพัฒนา เพื่อให้เกิดการดำเนินการเป็นวงกว้างและเพิ่มจำนวนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร และครูผู้สอน ทั้งในเรื่องความรู้ เจตคติที่ดี และความพร้อมที่จะดำเนินงานตามวิถีพุทธ และพัฒนาบุคลากรและคุณลักษณะบุคลากรโรงเรียนรวมถึงการเกื้อกูลสัมพันธ์โรงเรียนและชุมชน ซึ่งแนวทางการดำเนินงานควร อยู่บนพื้นฐานกรอบความคิดรูปแบบโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ด้วยเหตุนี้เอง ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เพื่อนำผลที่ได้อันเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนในโรงเรียนและสังคมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา: ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา: ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี ตามปัจจัยหน้าที่แตกต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา: ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

^๙ เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง, รายงานผลการดำเนินการโครงการโรงเรียนวิถีพุทธกิจกรรมการไปศึกษาดูงานโรงเรียน บ้านคลองบัวและโรงเรียนวัดน้อยนพคุณกรุงเทพมหานคร, กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษากลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง, ๒๕๕๘), หน้า ๑-๒๙.

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านของเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

๑) ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนของครู

๒) ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหาร ๗ ด้าน ดังนี้

- ๒.๑) ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธ
- ๒.๒) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนโรงเรียนวิถิพุทธ
- ๒.๓) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่โรงเรียนวิถิพุทธ
- ๒.๔) ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ
- ๒.๕) ปัจจัยด้านการนิเทศการเรียนการสอนโรงเรียนวิถิพุทธ
- ๒.๖) ปัจจัยด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนโรงเรียนวิถิพุทธ
- ๒.๗) ปัจจัยด้านประสบการณ์การสอนของครูโรงเรียนวิถิพุทธ

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ,รองผู้อำนวยการ,ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน และครูสอนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี จำนวน ๔ โรงเรียน มีจำนวน ๑๒๔ คน และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมด

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่สถานที่ใช้ในการวิจัย

พื้นที่สถานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี จำนวน ๔ โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียน ต่อไปนี้

๑. โรงเรียนเมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์)
๒. โรงเรียนวัดตองปุ
๓. โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทหารบกลพบุรี
๔. โรงเรียนอนุบาลลพบุรี

๑.๔ สมมติฐานในการวิจัย

๑.๔.๑ เพศ ผู้บริหารและครู ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา: ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี แตกต่างกัน

๑.๔.๒ อายุ ผู้บริหารและครู ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี แตกต่างกัน

๑.๔.๓ วุฒิการศึกษา ผู้บริหารและครู ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา: ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี แตกต่างกัน

๑.๔.๔ ประสบการณ์ในการสอนของครู ผู้บริหารและครู ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี แตกต่างกัน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหาร หมายถึง การเตรียมการ เตรียมทั้งบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องแผนงาน ทรัพยากรที่มุ่งเน้นสร้างศรัทธาและฉันทะในการพัฒนา การดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จัดการเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามหรือปัญญาคุณธรรม ในการพัฒนาผู้เรียนได้ดำเนินการพัฒนาทั้งผู้เรียนและบุคลากร ตามระบบไตรสิกขาอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง โรงเรียนระบบปกติทั่วไปที่เน้นการนำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษา เน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการทำให้ผู้เรียน กิน อยู่ ดูและฟังเป็น

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการและครูสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี ตามตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ

เพศ หมายถึง เพศของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้อำนวยการและครูสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

อายุ หมายถึง ของผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้อำนวยการและครูสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้อำนวยการ,รองผู้อำนวยการ,ผู้ช่วยผู้อำนวยการและสอนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

ประสบการณ์ในการสอนของครู หมายถึง ประสบการณ์ในการสอนผู้อำนวยการ,รองผู้อำนวยการ,ผู้ช่วยผู้อำนวยการ,และครูสอนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

ครู หมายถึง ครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธ หมายถึง การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา:ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี
 ด้วยกลวิธีการบริหาร ๗ ด้านดังต่อไปนี้

๑) ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูสอนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

๒) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์การจัดการศึกษาโรงเรียนวิถิพุทธ หมายถึง อุปกรณ์และสิ่งของต่างๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูสามารถนำมาใช้หรือผลิตเป็นสื่อการเรียนการสอนนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

๓) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่โรงเรียนวิถิพุทธ หมายถึง การจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคาร การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์และการดำเนินการของงบประมาณการควบคุมการก่อสร้าง การตกแต่งจัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนวิถิพุทธในจังหวัดลพบุรี การรื้อถอนอาคารสถานที่ และสิ่งปลูกสร้างให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อเป็นการส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความสะดวกราบรื่นในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

๔) ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ หมายถึง ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการโรงเรียนให้การสนับสนุนครูได้ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถของตนเอง จากการสนับสนุนผู้ได้บังคับบัญชาให้ได้รับความดีความชอบ และได้รับรางวัล / คำชมเชย /เป็นที่ปรึกษาให้กำลังใจ กับผู้ได้บังคับบัญชาที่สอนโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑
กรณีศึกษา: ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

๕) ปัจจัยด้านการนิเทศการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง ผู้บริหารให้การชี้แนะ การช่วยเหลือ การติดตามดูแลให้ความสะดวกในการจัดนิเทศการสอนของครูโรงเรียนวิถีพุทธ ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้

๖) ปัจจัยด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธและทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรีให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

๗) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง ผู้บริหารและครูสอนผ่านกระบวนการอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธที่มีความชำนาญเชี่ยวชาญ มีประสิทธิภาพในการสอนหรือเทคนิคการสอนโรงเรียนวิถีพุทธมาใช้สอนเพื่อส่งผลให้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในที่ถูกต้องดีงามและเกิดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่สูงขึ้น

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๖.๑ ได้ทราบถึงการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

๑.๖.๒ ได้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับความคิดต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี จำแนกตามสถานภาพบุคคล

๑.๖.๓ ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

๑.๖.๔ นำผลการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ และโรงเรียนวิถีพุทธอื่นต่อไป